

FACULTAT DE
FARMÀCIA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

ATENCIÓ FARMACÈUTICA I FARMÀCIA SOCIAL

Curs
2008-09

Ensenyament de Farmàcia

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Pla docent de l'assignatura

**ATENCIÓ FARMACÈUTICA I
FARMÀCIA SOCIAL**

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Atenció Farmacèutica i Farmàcia Social

Codi de l'assignatura: 243058

Curs acadèmic: 2008-2009

Coordinació: EDUARDO LUIS MARIÑO HERNANDEZ

Departament: Dept. Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica

Crèdits: 6

Recomanacions

Per a un major aprofitament d'aquesta assignatura optativa, es recomana haver cursat l'assignatura Farmàcia Clínica i Farmacoteràpia.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

En aquest moment en què es camina cap a un espai europeu comú de formació superior, adquireix encara més sentit la definició que la Societat Europea de Farmàcia Clínica fa respecte a això quan diu que «la farmàcia clínica és una especialitat sanitària que descriu les activitats i els serveis del farmacèutic clínic per desenvolupar i promoure l'ús racional i apropiat dels medicaments, aparells, mecanismes i dispositius medicamentosos».

En considerar que l'atenció farmacèutica bàsicament és un pas més enllà de la farmàcia clínica, podem dir que en l'esmentada atenció farmacèutica el farmacèutic pren una actitud més proactiva i assumeix en conseqüència un major grau de responsabilitat en el seguiment farmacoterapèutic.

A més de tractar els aspectes clarament relacionats amb l'atenció farmacèutica, es desenvoluparan altres temes també de gran actualitat amb un contingut altament social que fa referència a la farmàcia social i que completen els d'atenció farmacèutica.

En l'actual Ley de Garantías y Uso Racional de los Medicamentos y Productos Sanitarios, aprovada en l'any 2006, ja s'assenyala en els articles 81 i 84 que per contribuir a l'ús racional dels medicaments, tan les unitats o serveis de farmàcia d'atenció primària com en les oficines de farmàcia, els farmacèutics realitzaran, entre altres funcions, la d'establir, juntament amb el metge, un sistema per el seguiment del tractament dels pacients mitjançant els procediments d'atenció farmacèutica que contribueixi a garantir l'eficàcia i la seguretat dels medicaments.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

Els objectius generals d'aquesta assignatura consisteixen a completar la formació de l'alumnat ja adquirida inicialment en l'assignatura troncal Farmàcia Clínica i Farmacoteràpia, seguint les directrius d'apropar la terapèutica a les necessitats de cada pacient individualment, fet que facilitarà la relació de l'alumnat amb la resta de professionals sanitaris principalment en l'exercici de la professió en l'àmbit assistencial.

El contingut inclou les noves tendències de l'atenció farmacèutica i la farmàcia social en diferents àmbits de l'exercici professional assistencial així com temes tant d'actualitat com d'altres de més clàssics d'importància i repercussió en l'àmbit social.

- Definir el concepte, els objectius i el contingut de l'atenció farmacèutica i de la farmàcia social, així com conèixer la manera de dur-la a la pràctica.

Referits a habilitats, destreses

- Comunicar-se i integrar-se amb altres professionals de la salut per a promoure l'ús racional, segur i el cost -efectiu del medicament.

- Promoure el paper del farmacèutic com a professional sanitari centrant l'exercici professional en el pacient a través dels medicaments, aparells, mecanismes i dispositius medicamentosos.

Referits a actituds, valors i normes

- Contribuir en la implantació de l'atenció farmacèutica en els diferents àmbits, especialment en l'assistencial.

Blocs temàtics de l'assignatura

Programa de classes teòriques

- 1** Evolució de la farmàcia clínica fins l'atenció farmacèutica: des del fàrmac fins al pacient a través del medicament
- 2** Recerca i desenvolupament en la indústria farmacèutica
- 3** Medicaments equivalents i medicaments genèrics
- 4** Medicaments orfes i d'ús compassiu
- 5** Tecnologia clínica farmacèutica (Pharmaceutical Clinical Technology, PCT)
- 6** Política sanitària: sistema de salut a l'Estat espanyol i a Catalunya
- 7** Xarxa sanitària d'utilització pública en els diferents nivells assistencials
- 8** Metodologia per a la recerca en atenció farmacèutica
- 9** Avenços en la comunicació en atenció farmacèutica i farmàcia social
- 10** Automedicació i compliment
- 11** Errors de medicació
- 12** Interaccions de medicaments
- 13** Seguiment farmacoterapèutic
- 14** Intervencions farmacèutiques i l'impacte que tenen
- 15** Informació sobre la utilització de medicaments
- 16** Publicació de resultats en atenció farmacèutica i farmàcia social
- 17** Atenció farmacèutica en farmàcia comunitària
- 18** Consulta o indicació farmacèutica (medicaments sense prescripció)
- 19** Sistemes de dosificació individualitzada
- 20** Atenció farmacèutica en farmàcia hospitalària
- 21** Atenció farmacèutica en pediatria
- 22** Atenció farmacèutica en geriatria
- 23** Atenció farmacèutica en símptomes menors

- 24** Atenció farmacèutica en oncologia
- 25** Atenció farmacèutica en drogodependències i SIDA
- 26** Atenció farmacèutica domiciliària
- 27** Atenció farmacèutica en altres situacions: astènia, bulímia, anorèxia, obesitat, estrès, tabaquisme, discapacitats, cures pal·liatives, etc.
- 28** La publicitat de medicaments d'ús humà
- 29** Qualitat i atenció farmacèutica
- 30** Ètica professional en atenció farmacèutica

Programa de classes pràctiques

- Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en atenció farmacèutica i farmàcia social
- Cerca d'informació i documentació: bases de dades i Internet en atenció farmacèutica i farmàcia social
- Transversalitat de l'atenció farmacèutica i la farmàcia social
- Paper dels col·legis, les associacions i les societats professionals en el desenvolupament de l'atenció farmacèutica i la farmàcia social
- Eines i serveis en atenció farmacèutica i farmàcia social
- Resolució de casos clínics per a la detecció i resolució de problemes relacionats amb la utilització dels medicaments (PRM)

Metodologia i organització general de l'assignatura

La docència de l'assignatura es basa en dos components, un de teòric d'adquisició de coneixements i un altre de pràctic basat en la resolució de problemes i en l'adquisició d'habilitats. A la vegada, es promouen actituds de participació, cooperació, respecte i altres valors i normes.

La docència teòrica s'imparteix al llarg del primer semestre i no s'exigeix l'assistència obligatòria de l'alumnat. La docència pràctica és obligatòria.

La metodologia docent consisteix en l'exposició dels temes teòrics a través de les classes magistrals, dels seminaris i d'altres activitats complementàries (proves curtes, pràctiques, treballs, etc. en temes clarament enfocats cap a l'àmbit professional assistencial) que reforcin l'aprenentatge de l'alumnat. També es

pretén, mitjançant el sistema de taules rodones, que hi col·laborin convidats rellevants en aspectes puntuals d'actualitat.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

L'avaluació es farà sobre la docència teòrica, pràctica i un seguiment continuat a través de l'acompliment de proves o encàrrecs, amb un pes relatiu de 40/20/40 respectivament.

La metodologia d'avaluació de la docència teòrica consisteix a fer un examen de tipus test de 20 preguntes d'elecció múltiple, en el qual tres preguntes incorrectes n' anul·len una de correcta (20%), i dues preguntes curtes (20 %).

L'avaluació de les pràctiques es durà a terme mitjançant l'avaluació continuada, mentre durin les pràctiques, i la realització d'una prova escrita que es farà el mateix dia de l'examen de l'assignatura i que inclourà preguntes de tipus test de resposta múltiple (en el qual tres preguntes incorrectes n' anul·len una de correcta) i/o la resolució breu d'un o més casos pràctics/clínic (20%).

En relació al seguiment continuat, aquest es realitzarà mitjançant l'elaboració d'un treball en grups amb exposició oral (30%) i la realització de dos proves curtes que es faran al llarg del curs en dates que es concretaran al seu inici (10%).

Aquesta metodologia d'avaluació és la mateixa per a la primera i segona convocatòria i única per a tots els grups de l'assignatura. L'idioma emprat serà indistint.

Avaluació única

Per aquells alumnes que opten per l'avaluació única, aquesta es realitzarà sobre la docència teòrica i pràctica amb un pes relatiu de 80/20.

La metodologia d'avaluació de la docència teòrica consisteix a fer un examen de tipus test de 30 preguntes d'elecció múltiple, en el qual tres preguntes incorrectes n' anul·len una de correcta (40 %), i el desenvolupament de dos temes (40 %).

L'avaluació de les pràctiques es durà a terme mitjançant una prova escrita que es

farà el mateix dia de l'examen teòric de l'assignatura, i que inclourà preguntes de tipus test de resposta múltiple (en el qual tres preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta) i/o preguntes curtes i/o la resolució breu d'un o més casos pràctics/clínic (20%).

La data màxima per sol·licitar avaluació única serà el 10 d'octubre de 2008 (acord del Consell d'estudis per assignatures de primer semestre),

Aquesta metodologia d'avaluació és la mateixa per a la primera i segona convocatòria i única per a tots els grups de l'assignatura. L'idioma emprat serà indistint.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibres

- Belon, J. P. Consejos en la farmacia. 2a ed. Barcelona: Masson, 2002. ⇨
- Bertrand, P.; Agostinucci, J. M.; Aimeur, A. Atención primaria en la oficina de farmacia. Barcelona: Stm Editores, 2002. ⇨
- Blissitt, C. W.; Webb, O. L.; Stanaszek, W. F. Clinical pharmacy practice. Philadelphia: Lea & Febiger, 1972. ⇨
- Cipolle, R. J.; Strand, L. M.; Morley, P. C. El ejercicio de la atención farmacéutica. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana, 2000. ⇨
- Contel Segura, J. C. Atención domiciliaria: organización y práctica. Barcelona: Springer-Verlag Ibérica; cop., 1999. ⇨
- Llibre blanc per a la integració de les activitats preventives a l'oficina de farmàcia. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social i Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, 1997. ⇨
- Lacasa, C.; Humet, C.; Cot, R. Errores de medicación. Prevención, diagnóstico y tratamiento. Barcelona: EASO; 2001. ⇨
- Lobato, P.; Lobo, F.; García, A. Estrategia, viabilidad e implicaciones económicas de la Atención Farmacéutica. Madrid: Colegio Oficial de Farmacéuticos de Madrid; 2000. ⇨
- López Calahorra, P. Anàlisi de la prestació farmacèutica en atenció primària: identificació de variables que caracteritzen els metges grans prescriptors habituals. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona; 1999. ⇨

- Rantucci, M. J. Guía de consejo del farmacéutico al paciente. Barcelona: Masson-Williams & Wilkins España; 1998. ↵
- Rubio Gálvez, J. Manual de la nueva farmacia. Madrid: Díaz de Santos; DL 1998. ↵
- Tietze, K. J. Clinical skills for pharmacists. A patient-focused approach. St. Louis: Mosby-Year Book; 1997. ↵
- Tindall, W. N.; Bearsley, R. S.; Kimberlin, C. L. Communication skills in pharmacy practice. 2nd ed. Philadelphia: Lea & Febige; 1989. ↵

Revistes

- The Annals of Pharmacotherapy ↵
- British Medical Journal ↵
- Canadian Medical Association Journal ↵
- JAMA, The Journal of American Medical Association ↵
- Lancet ↵
- New England Journal of Medicine ↵
- Pharmacy, World & Science ↵
- Pharmacotherapy ↵
- Atención Farmacéutica ↵
- Farmacia Hospitalaria ↵
- Medicina Clínica ↵
- Pharmaceutical Care España ↵